

Miljøministeriet

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget
Christiansborg
1240 København K.

Ministeren
J.nr. 2013-1628

den 11. marts 2014

Redegørelse til Statsrevisorerne vedr. beretning nr. 6/2013

Statsrevisorerne har med brev af 9. januar 2014 fremsendt Statsrevisorernes beretning nr. 6/2013 om etableringen af nationalparker i Danmark med anmodning om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Statsrevisorernes og Rigsrevisionens bemærkninger handler om klare og målbare mål i nationalparkplanerne, systematisk opfølgning og evaluering af loven samt nationalparkernes bidrag til at styrke og udvikle naturen.

Jeg har noteret mig bemærkningerne.

Naturstyrelsen har oplyst, at styrelsen har understøttet nationalparkerne i deres etablering og udvikling af nationalparkerne inden for alle de 10 formål, der er i nationalparkloven. Naturstyrelsen har med respekt for, at nationalparkerne i medfør af nationalparkloven er uafhængige organer inden for den statslige forvaltning, haft det udgangspunkt, at rammerne for nationalparkernes virke er dem, som fremgår af loven. Nationalparkloven prioriterer lokal inddragelse, forankring og medejerskab højt som grundlag for nationalparkernes udvikling. Miljøministeriet har i sit ulovbestemte sektortilsyn med nationalparkfondene især haft fokus på nationalparkernes økonomiske dispositioner.

1. Klare og målbare mål i nationalparkplanerne

Statsrevisorernes bemærker: At Miljøministeriet fremover i højere grad bør medvirke til, at bestyrelserne for nationalparkerne har effektive styringsredskaber i form af klare og målbare mål i nationalparkplanerne og dermed grundlag for prioriteringer.

Rigsrevisionen anbefaler, at Miljøministeriet fremadrettet prioriterer at understøtte nationalparkernes bestyrelser i at opstille mere klare og målbare mål i de kommende nationalparkplaner, så de kan blive mere effektive styringsredskaber i nationalparkernes drift.

Jeg kan oplyse, at Naturstyrelsen vil prioritere at understøtte nationalparkerne i at opstille klare og målbare mål i de kommende nationalparkplaner.

Naturstyrelsen har oplyst, at arbejdet med at understøtte nationalparkerne i at formulere målbare mål for nationalparkernes udvikling bl.a. vil ske gennem Naturstyrelsens løbende administrative understøttelse, rådgivning og dialog med nationalparksekretariatene om nationalparkernes udvikling. Naturstyrelsens repræsentant i de enkelte nationalparkbestyrelser vil endvidere understøtte arbejdet med målbare mål. Således vil behovet for og formuleringen af klare og målbare mål blive genstand for lokale drøftelser i nationalparkbestyrelserne. Det vil være i overensstemmelse med nationalparklovens intention om lokal inddragelse og forankring. Miljøministeriet har jf. nationalparkloven ikke instruktionsbeføjelse over for nationalparkerne og skal ikke godkende planerne, men får dem i høring på lige fod med

andre interessenter. I sidste ende er det således nationalparkbestyrelsernes ansvar at opstille målbare mål.

Rigsrevisionen konstaterer i sin beretning, at det er første gang, at bestyrelserne har skullet udarbejde og vedtage nationalparkplaner. Udover at planerne gælder for en 6-årig driftsperiode, mens de langsigtede målsætninger har et tidsperspektiv på 20-30 år, skal planerne også ses som et resultat af, hvad en nyetableret bestyrelse – sammensat af forskellige interessenter – kan nå til enighed om. Sættningen af lokale interessenter har således en afgørende betydning for nationalparkplanernes indhold.

Det er min forventning, at det alt andet lige bliver lettere for den enkelte nationalparkbestyrelse at opstille målbare mål i 2. generation nationalparkplaner, da disse kan basere sig på konkret driftserfaring fra nationalparkernes første levetid. Det skal dog bemærkes, som det også fremgår af nationalparkloven, at det for arealrelaterede projekter ikke forventes muligt at lave detaljerede beskrivelser i nationalparkplanen, da disse afhænger af indgåelse af frivillige aftaler.

2. Systematisk opfølgning og evaluering af loven

Statsrevisorernes bemærker: At Miljøministeriet fremover bør følge mere systematisk op på nationalparkernes indsats og resultater. Ministeriet kan således få et grundlag for at vurdere, om lovens hovedformål er opfyldt. Ministeriet planlægger først at evaluere nationalparkloven i 2018, og ministeriet har endnu ikke overvejet, hvilke kriterier evalueringen skal baseres på.

Rigsrevisionen konstaterer, at Miljøministeriet ikke systematisk indhenter viden om den enkelte nationalparks indsats, men at ministeriet er i gang med at udvikle en model herfor. Rigsrevisionen vurderer i den forbindelse, at ministeriet generelt bør følge op på lovgivningen ved at indhente viden om nationalparkernes løbende indsats, herunder fx nationalparkernes brug af frivillige aftaler og lovens øvrige redskaber samt nationalparkernes eksterne finansiering.

Rigsrevisionen anbefaler, at Miljøministeriet fremover med jævne mellemrum evaluerer nationalparkloven for at få et grundlag for at vurdere, i hvilket omfang lovens hovedformål er opfyldt, dvs. om etablering af nationalparkerne har medvirket til at styrke og udvikle naturværdierne, herunder skabe større sammenhængende naturområder, og om nationalparkerne samlet set repræsenterer de vigtigste danske naturværdier.

Jeg kan oplyse, at Naturstyrelsen vil følge systematisk op på nationalparkernes indsats og resultater.

Naturstyrelsen har oplyst, at nationalparkerne hvert år udarbejder en beretning om deres aktiviteter. Disse beretninger – som Naturstyrelsen har modtaget i 2011 og 2012 fra Nationalpark Thy og i 2012 fra Nationalpark Mols Bjerge - har Naturstyrelsen gennemgået, ligesom Naturstyrelsen gennemgår nationalparkernes årsregnskaber, herunder den eksterne medfinansiering. I 2013 har alle tre nationalparker været i drift, og alle tre vil skulle aflægge beretninger om årets drift og udvikling. Naturstyrelsen vil gennemgå de tre beretninger, når disse foreligger. Herudover har Naturstyrelsen en løbende dialog med nationalparkerne om deres drift og udvikling gennem deltagelse i nationalparkbestyrelserne, fællesmøder med sekretariater og formænd samt løbende dialog mellem nationalparksekretariaterne og Naturstyrelsens centrale og lokale enheder. Som det er oplyst i Rigsrevisionens beretning, er Naturstyrelsen i gang med at udvikle en model for opfølgning på nationalparkernes arbejde bl.a. med en systematisk brug af nøgletal med udgangspunkt i nationalpar-

kernes årsberetninger. Naturstyrelsen vil bl.a. indarbejde de kriterier, som Rigsrevisionen anbefaler.

Det er Miljøministeriets indstilling, at evalueringen af nationalparkloven bør afventes, at nationalparkerne har gennemført første planperiode, og i den forbindelse gennemfører den lovbestemte selvevaluering af nationalparkplanen.

3. Nationalparkernes bidrag til at styrke og udvikle naturen

Statsrevisorerne konstaterer: At der ingen garanti er for, at nationalparkerne bidrager til at styrke og udvikle naturen, bl.a. fordi nationalparkerne er afhængige af, at lokale lodsejere vil samarbejde, og at nationalparkerne kan rejse ekstern finansiering. Fx har 2 ud af de 3 nationalparker tilsammen rejst ekstern finansiering på 17,5 mio. kr., dog er ingen af disse midler øremærket til naturindsatsen.

Rigsrevisionen konkluderer, at de danske nationalparker ikke alene har til formål at styrke og udvikle naturen, men også skal opfylde andre formål, fx naturformidling, turisme og erhvervsudvikling. Derudover er nationalparkerne afhængige af, at lokale lodsejere vil samarbejde, og at nationalparkerne kan rejse ekstern finansiering. Der er således ingen garanti for, at etableringen af nationalparker bidrager til at styrke og udvikle naturen.

Jeg er som udgangspunkt enig i Statsrevisorerens konstatering. Nationalparkerne bygger på et fundament af frivillighed og lokalt ejerskab, og dermed kan der i sagens natur ikke udstedes garantier. Omvendt er det netop dette fundament af frivillighed og lokalt ejerskab, som potentielt set kan styrke og udvikle naturen udover, hvad der sikres gennem den generelle lovgivning på naturområdet.

Jeg bemærker, at Rigsrevisionen i sin beretning gør status over de mange naturprojekter, som nationalparkerne enten selv har iværksat eller støttet økonomisk. Det bekræfter mig i, at nationalparkerne arbejder for at efterleve nationalparklovens naturformål, om end det endnu er for tidligt at konkludere endeligt, idet nationalparkerne kun har eksisteret i få år.

Som det fremgår af lovbemærkningerne, så rækker målet med nationalparkernes arbejde 20 – 30 år ud i fremtiden. Det er derfor naturligt, at nationalparker i deres opstart bl.a. har haft fokus på udredningsprojekter, så de kan få det nødvendige beslutningsgrundlag til at prioritere de vigtigste naturindsatser. Desuden skal det tages med i betragtning, at styrkelse og udvikling af naturen er et af flere formål med de danske nationalparker. Derfor må det også forventes, at indsatsen indenfor de forskellige formål vil variere over tid afhængigt af de givne muligheder for at indgå frivillige aftaler og søge medfinansiering.

Jeg forventer derfor, at der fremover skabes endnu bedre forudsætninger for, at nationalparkerne gennem lokalt engagement og samarbejde styrker og udvikler naturen, og arbejder for de øvrige formål som nationalparkerne har.

Et eksemplar af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Kirsten Brosbøl

/

Bente Nielsen